

02.12.2024

Asia/2

§ 757

Valtuutettu Nora Grotenfeltin toivomusponsi opiskeluhooltosuunnitelman yhdenvertaisen toteutumisen seuraamisesta ruotsinkielisissä kouluissa

HEL 2023-015790 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 13.12.2023 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

1 Grotenfelt Nora, toivomusponsi, Kvsto 13.12.2023 asia 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 13.12.2023 alueellista opiskeluhooltosuunnitelmaa, kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Nora Grotenfeltin ehdottaman toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta seurata säännöllisesti palvelujen yhdenvertaista toteutumista ruotsinkielisissä kouluissa ja ryhtyä tarvittaessa korjaaviin toimiin."

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on keinoja, joiden avulla voidaan säännöllisesti seurata opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaista toteutumista suomen- ja ruotsinkielisissä kouluissa. Laadukkaiden palvelujen tuottamisen, lakisääteisten velvoitteiden ja valtakunnallisten suositusten toteuttamisen edellytyksenä on riittävä henkilöstö. Opiskeluhuollon terveydenhoitajien, lääkäreiden, kuraattoreiden ja psykologien palvelujen yhdenvertaista toteutumista seurataan mitoitussuosituksen avulla. Suun terveydenhuollon opiskeluhuollon palvelun yhdenvertaista toteutumista seurataan äidinkielen mukaan saatavien peittävyystietojen avulla. Seurantatiedon perusteella ryhdytään tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen edistämiseksi.

Opiskeluhuollon järjestäminen Helsingissä ja kansalliset mitoitussuositukset

Opiskeluhuolto on oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 3 §:n mukaan ensisijaisesti yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää toimintaa, jolla edistetään ja ylläpidetään hyvää oppimista ja hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyönä oppijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppimisyhteisöissä työskentelevien yhteinen tehtävä ja sen toteutumisesta vastaa päiväkodin johtaja ja koulun tai oppilaitoksen rehtori/koulutuspäällikkö. Oppijoilla on myös oikeus yksilökohtaisiin opiskeluhoitopalveluihin, jotka koostuvat esiopetuksen neuvolapalveluista, terveydenhoitajien ja lääkäreiden toteuttamasta koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä kuraattori- ja psykologipalveluista. Opiskeluhuollon ammattilaisten työtehtävät ja vastuut on määritelty laissa, valtakunnallisissa suosituksissa sekä Helsingin kaupungin alueellisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa (Kaupunginvaltuusto 13.12.2023, 283 §). Kyseiset määritelmät ovat samat opetuskielestä riippumatta.

Opiskeluhuollon järjestäminen Helsingissä

Helsingin kaupungilla on oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukainen opiskeluhuollon alueellinen suunnitelma, joka ohjaa opiskeluhoitopalveluiden järjestämistä Helsingin alueella valtuustokausittain. Suunnitelman mukaan opiskeluhuollon tavoitteena on tasalaatuinen ja yhdenvertainen palvelu, myös kielellisestä näkökulmasta, opetuksen ja koulutuksen järjestäjästä riippumatta. Suunnitelman mukaan oppilailla on oikeus saada opiskeluhoitopalveluja ja opiskeluhoitokertomus omalla äidinkielellään, joko suomeksi tai ruotsiksi.

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (jatkossa so-tepe-toimiala) vastaa yksilöllisen opiskeluhuollon kokonaisuuden järjestämisestä. Opiskeluhuollon palvelut tuotetaan yhteistyössä kasvatuk-

sen ja koulutuksen toimialan (jatkossa kasko-toimiala) kanssa. Sotepe-toimiala tuottaa opiskeluhoillon terveydenhoitaja-, lääkäri- ja suun terveydenhuollon palvelut. Kasko-toimiala tuottaa opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoillon palvelut ovat saatavilla suomeksi ja ruotsiksi. Ruotsinkielistä opiskeluhoiltoa tarjotaan ruotsinkielisissä oppilaitoksissa (25:ssä esi- ja perusopetuksen toimipisteessä ja kolmessa lukiossa) ja suun terveydenhuollon ruotsia puhuvien ammattilaisten toimesta.

Opiskeluhoiltopalveluja kohdennetaan opiskeluhoiltosuunnitelman mukaisesti huomioiden erilaiset periaatteet ja tarpeet, kuten esimerkiksi eri alueiden sosioekonominen asema, erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden määrä sekä vieraskielisten oppijoiden osuus.

Kansalliset mitoitussuosituks

Opiskeluhoillon palvelujen henkilöstömitoituksia ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 a § sekä Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen (jatkossa THL) suositusten mukaiset mitoitukset. Mitoitussuosituks

Kansallisten suositusten mukainen henkilöstömitoitus, eli oppijoiden määrä suhteessa yhteen työntekijään, on koottu ammattiryhmittäin taulukkoon 1:

Ammatit	Esiopetus	Perusopetus	Toinen aste
<i>Terveydenhoitajat</i>	320 (neuvolaikäiset)	460	570
<i>Lääkärit</i>	2270 (neuvolaikäiset)	2100	1800
<i>Kuraattorit</i>	-	670	670
<i>Psykologit</i>	-	780	780

Suun terveydenhuollon osalta henkilöstömitoitusta opiskeluhoillossa ei ole säädetty laissa tai alueellisessa opiskeluhoiltosuunnitelmassa. Lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta on kuitenkin säädetty valtioneuvoston asetuksessa (338/2011). Asetuksen mukaan kunnan on järjestettävä oppilaille suun terveystarkastus ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla sekä opiskelijalle vähintään kerran opiskeluaikana.

Opiskeluhoillon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen seurannan nykytila ja seurannan perusteella tehdyt havainnot

Opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaista toteutumista seurataan säännöllisesti opiskeluhuollon terveydenhoitajien, lääkäreiden, kuraattoreiden ja psykologien kansallisten mitoitussuosituksen täyttymisellä oppilaitoskohtaisesti. Suun terveydenhuollossa yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan tarkastelemalla asetuksen mukaisten suun terveystarkastusten peittävyystietoja äidinkielen mukaan.

Opiskeluhuollon mitoitussuosituksen toteutuminen ja suun terveystarkastusten peittävyys Helsingissä

Kevätlukukaudella 2024 koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien määrä on mitoitussuosituksen mukainen. Kokonaisuutta tarkasteltaessa suomen- ja ruotsinkielisten oppilaitosten osalta mitoitusten täyttymisessä ei ole merkittävää eroa. Kesäkuussa 2024 suomenkielissä oppilaitoksissa (perus- ja toinen aste yhteensä) oli 488 oppilasta / kokoaikainen terveydenhoitaja ja ruotsinkielisissä oppilaitoksissa (perus- ja toinen aste yhteensä) 483 oppilasta / kokoaikainen terveydenhoitaja.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäriytyössä ja resurssitilanteessa pääsääntöinen ongelma Helsingissä on ollut pätevän työvoiman rekrytoinnin vaikeudet. Vakansseja on ollut mitoitettuna useita vuosia tehtäviin enemmän kuin mitä on saatu täytettyä. Säännöllisestä rekrytoinnista huolimatta hakijoita avoimiin tehtäviin, määräaikaisiin tai vakituisiin, ei saada läheskään riittävästi. Ongelma on perusterveydenhuollossa yleinen ja yhteinen muiden hyvinvointialueiden kanssa. Päteviä terveydenhuollon työntekijöitä ja erityisesti lääkäreitä on entistä vaikeampi saada. Loppuvuoden 2023 ja kevätlukukauden 2024 aikana Helsingissä on ollut valmiuksia toteuttaa kouluterveydenhuollon ja opiskeluterveydenhuollon laajat lääkärin terveystarkastukset opetuskielestä riippumatta, joko omana toimintana tai ostopalvelutoimintana. Jokaiselle opiskelijalle ja koululaiselle, joka on käynyt terveydenhoitajan määräaikaistarkastuksessa, on tarjottu lakisääteinen lääkärin määräaikaistarkastus. Omavalvonnasta on todettavissa, että yhteydenottoja asiakkailta palautteiden tai muistutusten muodossa siitä, että koulu- tai opiskeluterveydenhuollon laajaan terveystarkastukseen lääkärille ei ole päässyt, ei ole vuoden 2024 aikana tullut koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäripalveluihin.

Opiskeluhuollon psykologeista on pulaa sekä suomen- että ruotsinkielisissä oppilaitoksissa. Psykologipalvelua on hankittu ostopalveluna ja lisäksi psykologisten tutkimusten tekemisessä on hyödynnetty psykologien konsultaatiotiimiä. Psykologipulan vuoksi kouluissa on lisätty viimeisen vuoden aikana kuraattoreiden määrää, ja kuraattoreiden määrä suhteessa oppilasmäärään onkin ylittänyt kansalliset suositukset niin suomen- kuin ruotsinkielisissä oppilaitoksissa.

Helsingiläiset lapset ja nuoret saavat kehoitteen varata ajan suun tarkastukseen neljä kertaa peruskoulun ja yhden kerran toisen asteen opintojen aikana. Kehotus ajan varaamiseen lähetetään lapsen äidinkielen kielellä. Vuonna 2023 peittävyysluvut olivat ruotsinkielisten 0–17-vuotiaiden osalta 1–8 prosenttiyksikköä matalammat kuin suomenkielisten samanikäisten peittävyysluvut.

Opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen säännöllinen seuranta osana omavalvontaa

1.1.2024 astui voimaan valvontalaki (741/2023), joka edellyttää Helsinkiä ja hyvinvointialueita toteuttamaan omavalvontaa ja omavalvonnan avulla saatujen tietojen raportointia aiempaa systemaattisemmin. Valvontalaki edellyttää tarvittaessa korjaamaan omavalvonnan avulla tietoon saadut mahdolliset epäkohdat.

Opiskeluhuollon omavalvontasuunnitelmaa ja sen perusteella toteutettavaa omavalvontaa ja raportointia kehitetään sotepe-toimialalla vastaamaan valvontalakia. Omavalvonnallinen seuranta ja raportointi sisältää muun muassa seurannan henkilöstömitoituksesta. Opiskeluhuollon henkilöstömitoituksen täyttymistä ja suun terveydenhuollon peittävyystietoja opiskeluhuollon tarkastusten osalta voidaan seurata osana omavalvontaa ja huomioida osana alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman seurantaa.

Vaikutusten arviointi

Opiskeluhoitopalvelut ovat ensisijaisesti ennaltaehkäiseviä toimia, joilla tuetaan lasten ja nuorten mahdollisuutta toimivaan arkeen ja hyvään elämään. Henkilöstön saatavuus opiskeluhuollon palveluissa on ratkaiseva tekijä, jotta Helsingissä voidaan opiskeluhoitolaikin mukaisesti edistää ja ylläpitää oppijoiden hyvää oppimista sekä fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Henkilöstön saatavuus opiskeluhuollon palveluihin on haasteellista molemmilla kansalliskielillä. Yksilöllistä opiskeluhoitolaikin mukaisesti edistettyä ja kehitettyä on edistetty ja kehitetään edelleen vastaamaan lasten ja nuorten tarpeita.

Hallintosäännön 25 luvun 1 §:n mukaisesti Helsingin kaupungin palvelut on järjestettävä niin, että asukkaita pystytään palvelemaan heidän omalla kielellään, suomen tai ruotsin kielellä, kaikilla kaupungin tehtäväalueilla, ja että muutoinkin asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet turvataan. Helsingissä tehdään jatkuvaa työtä kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi kaupungin kaikissa palveluissa. Yhdenvertaiset ja laadukkaat opiskeluhuollon palvelut, joita tarjoaa riittävä ja

osaava henkilöstö, varmistavat oppijoiden kielellisten oikeuksien toteutumisen myös opiskeluhuoltopalveluissa.

Lausunnot ja toimivalta

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen. Asia on käsitelty kansalliskielilautakunnan kokouksessa 7.11.2024. Lautakunta kannattaa selvityksessä esitettyjä toimenpiteitä.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

1 Grotenfelt Nora, toivomusponsi, Kvsto 13.12.2023 asia 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.11.2024 § 731

HEL 2023-015790 T 00 00 03

Päätös

02.12.2024

Asia/2

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.11.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 22.10.2024 § 225

HEL 2023-015790 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Nora Grotenfeltin toivomusponnosta koskien mahdollisuutta seurata säännöllisesti palvelujen yhdenvertaista toteutumista ruotsinkielisissä kouluissa ja ryhtyä tarvittaessa korjaaviin toimiin:

“Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on keinoja, joiden avulla voidaan säännöllisesti seurata opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaista toteutumista suomen- ja ruotsinkielisissä kouluissa. Laadukkaiden palvelujen tuottamisen, lakisääteisten velvoitteiden ja valtakunnallisten suositusten toteuttamisen edellytyksenä on riittävä henkilöstö. Opiskeluhuollon terveydenhoitajien, lääkäreiden, kuraattoreiden ja psykologien palvelujen yhdenvertaista toteutumista seurataan mitoitussuosituksen avulla. Suun terveydenhuollon opiskeluhuollon palvelun yhdenvertaista toteutumista seurataan äidinkielen mukaan saatavien peittävyystietojen avulla. Seurantatiedon perusteella ryhdytään tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen edistämiseksi.

Opiskeluhuollon järjestäminen Helsingissä ja kansalliset mitoitussuositukset

Opiskeluhuolto on oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 3 §:n mukaan ensisijaisesti yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää toimintaa, jolla edistetään ja ylläpidetään hyvää oppimista ja hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhuoltoa toteute-

taan yhteistyönä oppijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Yhteisöllinen opiskeluhoito on kaikkien oppimisyhteisöissä työskentelevien yhteinen tehtävä ja sen toteutumisesta vastaa päiväkodin johtaja ja koulun tai oppilaitoksen rehtori/koulutuspäällikkö. Oppijoilla on myös oikeus yksilökohtaisiin opiskeluhoitopalveluihin, jotka koostuvat esiopetuksen neuvolapalveluista, terveydenhoitajien ja lääkärien toteuttamasta koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä kuraattori- ja psykologipalveluista. Opiskeluhoillon ammattilaisten työtehtävät ja vastuut on määritelty laissa, valtakunnallisissa suosituksissa sekä Helsingin kaupungin alueellisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa (Kaupunginvaltuusto 13.12.2023, 283 §). Kyseiset määritelmät ovat samat opetuskielestä riippumatta.

Opiskeluhoillon järjestäminen Helsingissä

Helsingin kaupungilla on oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukainen opiskeluhoillon alueellinen suunnitelma, joka ohjaa opiskeluhoitopalveluiden järjestämistä Helsingin alueella valtuustokausittain. Suunnitelman mukaan opiskeluhoillon tavoitteena on tasalaatuinen ja yhdenvertainen palvelu, myös kielellisestä näkökulmasta, opetuksen ja koulutuksen järjestäjästä riippumatta. Suunnitelman mukaan oppilailla on oikeus saada opiskeluhoitopalveluja ja opiskeluhoitokertomus omalla äidinkielellään, joko suomeksi tai ruotsiksi.

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (jatkossa sotepe-toimiala) vastaa yksilöllisen opiskeluhoillon kokonaisuuden järjestämisestä. Opiskeluhoillon palvelut tuotetaan yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (jatkossa kasko-toimiala) kanssa. Sotepe-toimiala tuottaa opiskeluhoillon terveydenhoitaja- ja lääkäripalvelut sekä suun terveydenhuollon palvelut. Kasko-toimiala tuottaa opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoillon palvelut ovat saatavilla suomeksi ja ruotsiksi. Ruotsinkielistä opiskeluhoitoa tarjotaan ruotsinkielisissä oppilaitoksissa (25:ssä esi- ja perusopetuksen toimipisteessä ja kolmessa lukiossa) ja suun terveydenhuollon ruotsia puhuvien ammattilaisten toimesta.

Opiskeluhoitopalveluja kohdennetaan opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti huomioiden erilaiset periaatteet ja tarpeet, kuten esimerkiksi eri alueiden sosioekonominen asema, erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden määrä sekä vieraskielisten oppijoiden osuus.

Kansalliset mitoitussuosituks

Opiskeluhoillon palvelujen henkilöstömitoituksia ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 a § sekä Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen (jatkossa THL) suositusten mukaiset mitoitukset. Mitoitussuosituks

suositusten mukainen henkilöstömitoitus, eli oppijoiden määrä suhteessa yhteen työntekijään, on koottu ammattiryhmittäin taulukkoon 1.

Ammatit	Esiopetus	Perusopetus	Toinen aste
<i>Terveystieteiden ammattiryhmät</i>	320(neuvolaikäiset)	460	570
<i>Lääkärit</i>	2270(neuvolaikäiset)	2100	1800
<i>Kuraattorit</i>	-	670	670
<i>Psykologit</i>	-	780	780

Suun terveydenhuollon osalta henkilöstömitoitusta opiskeluhollossa ei ole säädetty laissa tai alueellisessa opiskeluholosuunnitelmassa. Lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta on kuitenkin säädetty valtioneuvoston asetuksessa (338/2011). Asetuksen mukaan kunnan on järjestettävä oppilaille suun terveystarkastus ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla sekä opiskelijalle vähintään kerran opiskeluaikana.

Opiskeluhollossa palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen seurannan nykytila ja seurannan perusteella tehdyt havainnot

Opiskeluhollossa palvelujen yhdenvertaista toteutumista seurataan säännöllisesti opiskeluhollossa terveydenhoitajien, lääkäreiden, kuraattoreiden ja psykologien kansallisten mitoitussuositusten täyttymisellä oppilaitoskohtaisesti. Suun terveydenhuollossa yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan tarkastelemalla asetuksen mukaisten suun terveystarkastusten peittävyystietoja äidinkielen mukaan.

Opiskeluhollossa mitoitussuositusten toteutuminen ja suun terveystarkastusten peittävyys Helsingissä

Kevätlukukaudella 2024 koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien määrä on mitoitussuositusten mukainen. Kokonaisuutta tarkasteltaessa suomen- ja ruotsinkielisten oppilaitosten osalta mitoitusten täyttymisessä ei ole merkittävää eroa. Kesäkuussa 2024 suomenkielisissä oppilaitoksissa (perus- ja toinen aste yhteensä) oli 488 oppilasta / kokoaikainen terveydenhoitaja ja ruotsinkielisissä oppilaitoksissa (perus- ja toinen aste yhteensä) 483 oppilasta / kokoaikainen terveydenhoitaja.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäriyössä ja resurssitilanteessa pääsääntöinen ongelma Helsingissä on ollut pätevän työvoiman rekrytoinnin vaikeudet. Vakansseja on ollut mitoitettuna useita vuosia tehtäviin enemmän kuin mitä on saatu täytettyä. Säännöllisestä rekrytoinnis-

ta huolimatta hakijoita avoimiin tehtäviin, määräaikaisiin tai vakituisiin, ei saada läheskään riittävästi. Ongelma on perusterveydenhuollossa yleinen ja yhteinen muiden hyvinvointialueiden kanssa. Päteviä terveydenhuollon työntekijöitä ja erityisesti lääkäreitä on entistä vaikeampi saada. Loppuvuoden 2023 ja kevätlukukauden 2024 aikana Helsingissä on ollut valmiuksia toteuttaa kouluterveydenhuollon ja opiskeluterveydenhuollon laajat lääkärin terveystarkastukset opetuskielestä riippumatta, joko omana toimintana tai ostopalvelutoimintana. Jokaiselle opiskelijalle ja koululaiselle, joka on käynyt terveydenhoitajan määräaikaistarkastuksessa, on tarjottu lakisääteinen lääkärin määräaikaistarkastus. Omavalvonnasta on todettavissa, että yhteydenottoja asiakkailta palautteiden tai muistutusten muodossa siitä, että koulu- tai opiskeluterveydenhuollon laajaan terveystarkastukseen lääkärille ei ole pääsyt, ei ole vuoden 2024 aikana tullut koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäripalveluihin.

Opiskeluhoollon psykologeista on pulaa sekä suomen- että ruotsinkielisissä oppilaitoksissa. Psykologipalvelua on hankittu ostopalveluna ja lisäksi psykologisten tutkimusten tekemisessä on hyödynnetty psykologien konsultaatiotiimiä. Psykologipulan vuoksi kouluissa on lisätty viimeisen vuoden aikana kuraattoreiden määrää, ja kuraattoreiden määrä suhteessa oppilasmäärään onkin ylittänyt kansalliset suositukset niin suomen- kuin ruotsinkielisissä oppilaitoksissa.

Helsingiläiset lapset ja nuoret saavat kehoitteen varata ajan suun tarkastukseen neljä kertaa peruskoulun ja yhden kerran toisen asteen opintojen aikana. Kehotus ajan varaamiseen lähetetään lapsen äidinkiellä. Vuonna 2023 peittävyysluvut olivat ruotsinkielisten 0–17-vuotiaiden osalta 1–8 prosenttiyksikköä matalammat kuin suomenkielisten samanikäisten peittävyysluvut.

Opiskeluhoollon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen säännöllinen seuranta osana omavalvontaa

1.1.2024 astui voimaan valvontalaki (741/2023), joka edellyttää Helsingiä ja hyvinvointialueita toteuttamaan omavalvontaa ja omavalvonnan avulla saatujen tietojen raportointia aiempaa systemaattisemmin. Valvontalaki edellyttää tarvittaessa korjaamaan omavalvonnan avulla tietoon saadut mahdolliset epäkohdat.

Opiskeluhoollon omavalvontasuunnitelmaa ja sen perusteella toteutettavaa omavalvontaa ja raportointia kehitetään sotepe-toimialalla vastaamaan valvontalakia. Omavalvonnallinen seuranta ja raportointi sisältää muun muassa seurannan henkilöstömitoituksesta. Opiskeluhoollon henkilöstömitoituksen täyttymistä ja suun terveydenhuollon peittävyystietoja opiskeluhoollon tarkastusten osalta voidaan seurata osana oma-

valvontaa ja huomioida osana alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman seurantaa.

Vaikutusten arviointi

Opiskeluhoitopalvelut ovat ensisijaisesti ennaltaehkäiseviä toimia, joilla tuetaan lasten ja nuorten mahdollisuutta toimivaan arkeen ja hyvään elämään. Henkilöstön saatavuus opiskeluhoollon palveluissa on ratkaiseva tekijä, jotta Helsingissä voidaan opiskeluhoitolain mukaisesti edistää ja ylläpitää oppijoiden hyvää oppimista sekä fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Henkilöstön saatavuus opiskeluhoollon palveluihin on haasteellista molemmilla kansalliskielillä. Yksilöllistä opiskeluhoollon tarjoavien ammattilaisten saatavuutta lisääviä toimenpiteitä on edistetty ja kehitetään edelleen vastaamaan lasten ja nuorten tarpeita.

Hallintosäännön 25 luvun 1 §:n mukaisesti Helsingin kaupungin palvelut on järjestettävä niin, että asukkaita pystytään palvelemaan heidän omalla kielellään, suomen tai ruotsin kielellä, kaikilla kaupungin tehtävälalueilla, ja että muutoinkin asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet turvataan. Helsingissä tehdään jatkuvaa työtä kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi kaupungin kaikissa palveluissa. Yhdenvertaiset ja laadukkaat opiskeluhoollon palvelut, joita tarjoaa riittävä ja osaava henkilöstö, varmistavat oppijoiden kielellisten oikeuksien toteutumisen myös opiskeluhoitopalveluissa."

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sofie Klawér-Kallio, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36375
sofie.klawer-kallio(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 01.10.2024 § 208

HEL 2023-015790 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

01.10.2024 Pöydälle

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle jäsen Johanna Nuortevan ehdotuksesta.

02.12.2024

Asia/2

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sofie Klawér-Kallio, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36375
sofie.klawer-kallio(a)hel.fi